Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

РКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 102 (4738)
СУББОТО
майн
26
1945 он

Сэн 20 мүнгэ

Колхоз ба совхоз бүхэн үрһэнэй ажахые эрхимээр эмхидхэжэ, 1946 ондо үндэр һайн шанартай өөрын үрһэтэй байха ябадалые түйлаха ёhотой.

Үрһэнэй участогые үржэлтэй газарта, эрхим үрһөөр дары тарижа, онсо харууһалга хэгты!

Үрһэнэй участогай тарилгада онсо анхаралаа табиха

Колхозуудта үрһэнэй ажахые зүбөөр эмхидхэхэ ябадал хүдөө- ажалай культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ гол шухала хэмжээ-ябуулга мүн. Үрһэнэй участогай тарилга агротехническэ эгээл эрхим болзорнуудта һайн шанартайгаар хэгдэхэ ба ургажа байха үедөө оролдосотой харууһалгаар хангагдаха ёhотой. Иимэ участогта зорюулһан тарилгые богони болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэһэн ба тэрэнэй саашанхи харууһые ханамжатайгаар үнгэргэһэн колхозууд урда жэлнүүдтэ үндэр ургаса хуряаһан байна. 1944 ондо Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Номтоевой хүтэлбэрилдэг семеноводческо звено 18 гектарһаа га бүриин—15 центнер шениисэ, 19 гектарһаа—га бүриин 10 центнер овёс, 3 гектарһаа—га бүриин 12 центнер ячмень хуряаһан байха юм. Тэрэшэлэн ороohото культурануудай болон хартаабхын үрһэнэй участогуудһаа баян ургаса хуряажа, колхозоо өөрын үрһөөр хангадаг түрүү звенонууд Заиграйн аймагта нилээдгүй олон.

Зүгөөр, республикын олонхи аймагууд һүүлэй жэлнүүдтэ үрһэнэй ажахыда хайша хэрэгээр хандажа, үндэр ургаса хуряаха ябадалаа өөһэдөө хаһажархиһан байха юм. Тэрэнһээ боложо олохон колхозууд тарилгадаа хүрэхэ өөрын үрһэгүй һуудаг болонхой.

ВКП(б)-гэй обкомой XIX пленум болбол республикын колхозуудаар үрһэнэй ажахын хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһые тэмдэглээд, энээнии һайжаруулжа, 1946 ондо колхоз бүхэнэй өөрын эрхим шанартай үрһөөр хангагдаһан байха тухай тусгаар хэмжээнүүдые хараалһан байгаа. Теэд, XIX пленумэй энэ тогтоолые ВКП(б)-гэй олонхи айкомууд болон аймгүйсэдкомууд хүсэд бэелүүлээгүй байһаар.

Республикын олонхи колхозууд ороohото культурануудайнгаа тарилга дүүргэжэ байбашье, үрһэнэй участок тусгаар таһалжа акталха тухай юушье хээгүй байха юм. Мүн үрһэнэй участогууд семеноводческо звенонуудта тушаагдажа үгтөөгүй байһан ябадалнууд аймаг бүхэндэ бии байна. Үрһэнэй участогта хайша хэрэгээр хандаһан ябадал Кударын аймагта илангаяа ехээр үзэгдэнэ. Эндэхи зарим колхозууд аяар мүнөө болтор үрһэнэй участок акталжа таһалаадүй байһаар. Эндэхи 26 колхозой миил 6 колхозуудта семеноводческо звено хүдэлмэрилнэ. Гадна, энэ аймагай колхозууд үрһэнэй участогай аяар 60 гаран процентые һолоомын узуурта тариһан байха юм. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, үрһэнэй участогуудай тарилгада ВКП(б)-гэй Кударын айком, аймгүйсэдком ба газарай таһагай тон ханамжагүйгөөр хандаһые тодоор гэршэлнэ. Мүн Бичурын, Түнхэнэй, Хэжэнгын колхозууд хартаабхын, намарай хара таряанай, улаһанай, рыжигэй хүрэнгын участогуудые аяар мүнөө хүртэр таһалаадүй байна. Хориин аймагай колхозууд тарилгын хүдэлмэри хангалтатайгаар ябуулжа байһан болобошье, үрһэнэй участогуудай тарилгые тон багаар анхарна. 18 колхозойнь миил 4 колхоз үрһэнэй тарилгын участок таһаланхай. Тус аймагай газарай таһагай главна агроном Комаревцев „үрһэнэй хэрэг эрхилхэ агрономгүйбди" гэжэрхёод, энэ шухала хүдэлмэридэ харюусалгагүйгөөр хандажа байна.

Мүн зарим газарта үрһэнэй участогай тарилгын агротехникые хазагайруулха ябадал гарана. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз үрһэнэй участогай тарилгада зорюулагдаһан 24 гектар шениисэ сэбэрлэгдээгүй үрһөөр тариһан байха юм. Тэрэшэлэн Баргажанай, Кударын, Зэдын, Кяхтын зарим колхозууд үрһэнэй участогуудай тарилгые үшөө дүүргээдүй унжагайруулжа байна.

Һаяхан ВКП(б)-гэй Обкомой бюро «Республикын колхозуудаар үрһэнэй участогуудай үндэр ургаса абаха ябадал хангаха хэмжээнүүд тухай» тогтоол гаргажа, үрһэнэй участогуудай тарилгаһаа үндэр ургаса хуряаха шухала хэмжээнүүдые хараалан, республикын Наркомзем, ВКП(б)-гэй айком болон аймгүйсэдкомуудые уялгалба. Энэ тогтоол соо үрһэнэй участогай тарилгын хойноhоо һайнаар харууһалжа, тэрээндэ нэмэлтэ тэжээл үгэхэ тухай тусгаар анхарал табигдаа.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол үрһэнэй участогуудай ургасын хойноhоо харууһалха ба тэрэнэй ургаса хуряаха хүртэр аймагай газарай таһагуудай болон МТС-үүдэй агроном бүхэндэ 3—5 колхозуудые даалгаха тухай заабари үгэһэн байна.

Үрһэнэй ажахые һайжаруулжа, өөрын эрхим шанартай хүрэнгэтэй болохо ябадал колхоз бүхэнэй түрүүшын зорилго мүн. Тиимэдэ колхозууд энээнии һайжаруулха бүхы хэмжээнүүдые дары хараалха зэргэтэй. Үрһэнэй участогай тарилга имагтал эрхим шанартайгаар хэһээрээ хизаарлаха бэшэ, харин тэрэнэй хойноhоо һайнаар харууһалжа, уһалагдаха участогынь уһалха, ургажа байха үедэнь нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, буртаг үбһынь түүхэ, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха шухала хэмжээ-ябуулгануудта онсо анхарал табигдаха зэргэтэй. Үрһэнэй участогуудай тарилгые семеноводческо звенонуудта даалгажа үгөөгүй байһан колхозууд энэ гэһээр дүршэлтэй колхознигуудһаа бүридэһэн тусгаар звенодо тушаажа үгэхэ байна.

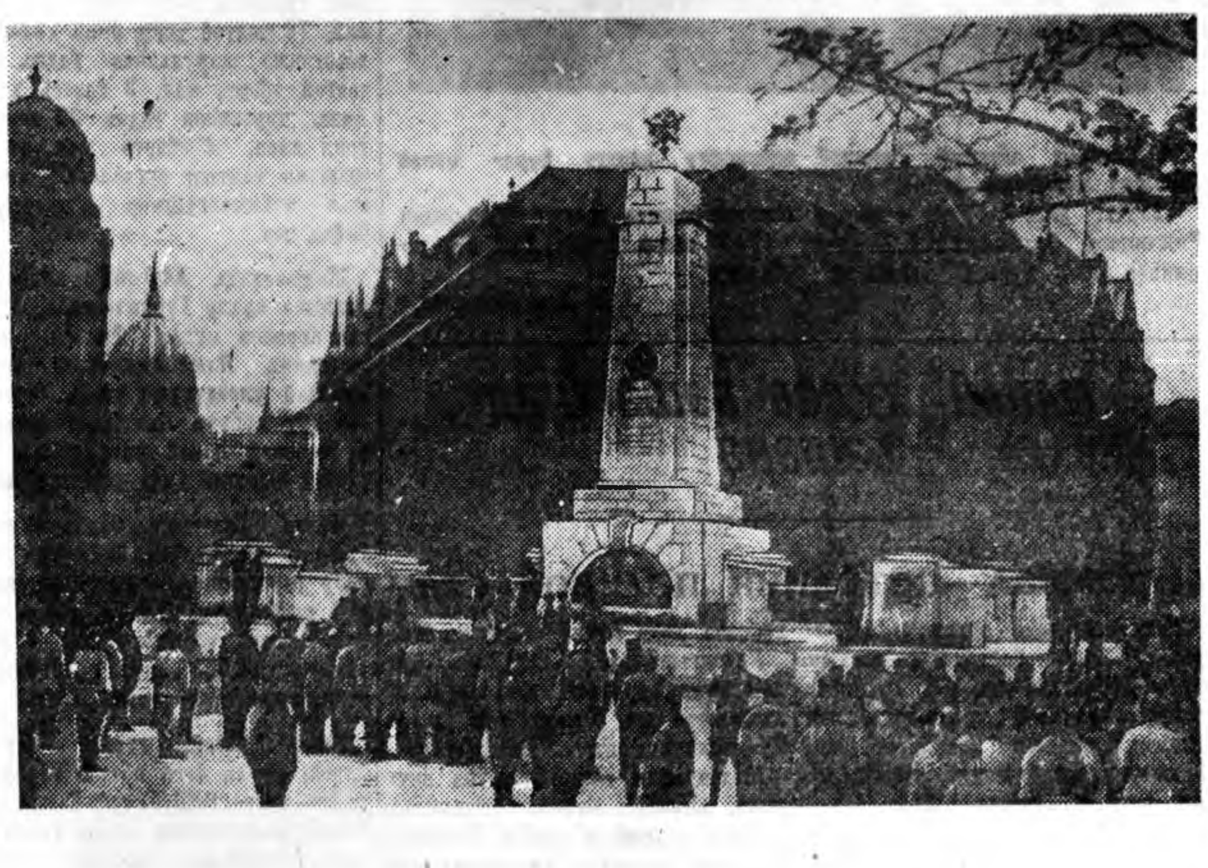
Тэрэшэлэн олон жэлэй ногооной хүрэнгэ хүгжүүлхэ ябадалда колхоз бүхэн шухала зорилго табиха болоно.

Аймагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үрһэнэй участогта онсо анхаралаа хандуулжа, 1946 ондо өөрын сэбэр үрһэтэй байхын түлөө эрид шангаар тэмсэхэ ёhотой.

Сэветскэ Союзай Маршалнууд И. С. Конев, Г. К. Жуков, К. К. Рокоссовский, Р. Я. Малиновский болон Ф. И. Толбухин гэгшэдтэ „Илалта" гэжэ орденууд барюулагдаба

Майн 24-дэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Н. М. Шверник болбол үргэн ехэ масштабай дайшалхы операцинуудые хүтэлбэрихэ талаар Верховно Главнокомандованиин даалгабаринуудые шадамар [illegible] дүүргэжэ, тэрэнэй [illegible] [illegible] сэрэгүүдэй [illegible] сохихо [illegible] амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө шагнагдаһан Советскэ Союзай Маршалнууд **И. С. Конев, Г. К. Жуков, К. К. Рокоссовский, Р. Я. Малиновский** болон **Ф. И. Толбухин** гэгшэдтэ «ИЛАЛТА» гэһэн орденуудые барюулба.

Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуковта мүн тэрэшэлэн Улаан Армида олон жэлдэ сэхэ һайнаар алба хэһэнэйнь түлөө **Ленинэй** орден барюулагдаба.

1945 оной майн 1-дэ Будапештдэ тус городые сулөөлхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнуудай дурасхаалда памятник нээгдэбэ.

Л. Доренскиин фото (ТАСС-эй фотохронико).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ЛУКАШЕНКО Лукерья Ефимовнае—Улан-Удэ городой, Городской районэй гэрэй эзэн эхэнэр.

2. ФОМИНА Анна Степановнае—Улан-Удэ городой, железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АВЕРОЧКИНА Мария Георгиевнае—Кударын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

2. ДУБИНИНА Евгения Ивановнае—Кударын аймагай «Заря» колхозой колхозница.

3. МОСКВИТИНА Анна Петровнае—Кударын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

4. СПИРИДОНОВА Елизавета Васильевнае—Кударын аймагай «Вперед» колхозой колхозница.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БУРДУКОВСКАЯ Мария Федоровнае—Кударын аймагай «Красный Пограничник» колхозой колхозница.

2. ВОРОНИНА Мария Фёдоровнае—Кударын аймагай «Заря» колхозой колхозница.

3. КОЖЕВНИКОВА Капиталина Петровнае—Кударын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

4. ТАЙШИХИНА Улита Алексеевнае—Кударын аймагай «Красное Знамя» колхозой колхозница.

5. ЧИРКОВА Ирина Николаевнае—Заиграйн аймагай Горхон станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АГАПИТОВА Домна Радионовнае—Кударын аймагай, «Вперед» колхозой колхозница.

2. АНОСОВА Анна Леонтьевнае Кударын аймагай «Красный Пахарь» колхозой колхозница.

3. АНДРОСОВА Марфа Александровнае—Кударын аймагай, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

4. БАХМАНОВА Анастасия Васильевнае—Кударын аймагай «Вперед» колхозэй колхозница.

5. ВЕДЕНИКТОВА Прасковья Фёдоровнае—Кударын аймагай, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

6. ЕРОФЕЕВА Василиса Фокеевнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.

7. ЖАРКОВА Ирина Демяновнае—Кударын аймагай, «Красный Пограничник» колхозой колхозница.

8. ЖАРКОВА Мария Ивановнае Кударын аймагай, «Заря» колхозой колхозница.

9. КИРИЛЛОВА Прасковья Александровнае—Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

10. КИРЕЕВА Матрена Павловнае—Улан-Удэ городой, Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.

11. ЛОСКУТНИКОВА Евдокия Самсоновнае—Кударын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

12. РЫБОЧЕНКО Пелагея Лукиничнае—Кударын аймагай «Заря» колхозой колхозница.

13. СЕРЕБРЕННИКОВА Аксинья Архиповнае—Кударын аймагай «Красный Строитель» колхозой колхозница.

14. СОКУЕВА Александра Николаевнае—Байкало-Кударын аймагай «Большевик» колхозой колхозница.

15. СОБОЛЕВА Александра Георгиевнае—Байкало-Кударын аймагай «Красный Пахарь» колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. ЕВСЕЕВА Екатерина Степановнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

2. ИВАНОВА Варвара Фёдоровнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

3. МАТВЕЕВА Агафья Прокопьевнае—Заиграйн аймагай, Заиграево тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

4. РАЗОРЕНОВА Матрена Александровнае—Заиграйн аймагай районно колхозно һургуулиин хүдэлмэришэн.

5. СУСЛОВА Анастасия Васильевнае—Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

6. ТЕМНИКОВА Варвара Петровновнае—Байкало-Кударын аймагай Рыбпром НКВД-гэй Спецторгын хүдэлмэришэн.

7. ТЕМНИКОВА Екатерина Семеновнае—Байкало-Кударын аймагай Рыбпром НКВД-гэй Спецторгын хүдэлмэришэн.

8. ТРЕСКИНА Александра Ивановнае—Байкало-Кударын аймагай «Большевик» колхозой колхозница.

9. ТОКАРЕВА Устинья Георгиевнае—Байкало-Кударын аймагай Шергино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

10. ТРЕСКИНА Анна Тимофеевнае—Байкало-Кударын аймагай «Большевик» колхозой колхозница.

11. ТРЕСКИНА Матрена Николаевнае—Байкало-Кударын аймагай «Большевик» колхозой колхозница.

12. УСОВА Степанида Андреевнае—Сэлэнгын аймагай, Дули тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан
1945 оной майн 6.

Урьһаламжа һайнаар тараагшад шагнагдаба

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол республикын арад зоной дунда Сэрэгэй Гүрэнэй Дүрбэдэхи Урьһаламжые һайнаар тарааһан хүдэлмэрилэгшэдые шагнаха гэжэ тогтообо. Тэрэнэй тулада Ахын аймагта 10 мянган түхэригэй 1-дэхи шан Курумканай ба Хойто-Байгалай аймагуудта— 5—5 мянган түхэригэй 2-дохи хоёр шан, Закаменай ба Заиграйн аймагуудта —3—3 мянган түхэригэй 3-дахи хоёр шан үгтэбэ.

Мүн тэрэшэлэн аймагуудай финансова хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд 11,8 мянган түхэриг мүнгөөр шагнагдаха байна. Шагнагдагшадай дунда Д. Д. Тулуев (Ахын аймФО-е даагша), Г. У. Шаманов (Курумканай аймФО-е даагша), А. А. Карнаков (Хойто-Байгалай аймФО-е даагша) ба бусад бии.

Түргэнөөр ба һайнаар тария!

Үндэр ургасын түлөө манай тэмсэл

Манай колхоз хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэхын зорилгоор, бэлэдхэлэй хүдэлмэри саг болзор соонь һайнаар үнгэргэһэн байна. Тусхайлбал, жүдхэтэ хүсые бэлэдхэхэ ба тэрэниие тарилгын үедэ зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда тусгаар анхарал табигдаһан байха юм. Мори унаамнай хабарай полевой хүдэлмэриин эхилхэһээ һара урид амаралтада табигдаһан байгаа. Тэрэшэлэн хүдөө-ажалай машина зэмсэг болон хомут тоноглолуудые таарамжатай зохидоор заһабарилха хэрэгтэ оролдосотойгоор хандаһан байгаабди. Тэрэнэй ашаар мори унаамнай шадал шэнээгээ һайжарһан ба зэр зэмсэг, хомут тоногууднай эрхим шанартайгаар заһабарилагдаһан байха юм.

Тарилгада ороһонһоо хойшо мори унаагайнгаа байдал харууһалга һайжаруулхын түлөө бүри шангаар тэмсэһэн байнабди. Һүниндөө ба үдэшэ, үглөөгүүр моридоо садатарынь эдеэлүүлжэ уһалдаг, мүн үдэртөө хоёр удаа, нэгыень стан дээрээ, удаадахинь бэроздаа дээрээ эдеэлүүлдэг түрим байгуулагданхай.

Морёор гү, али сараар хүдэлмэрилдэг колхозник бүхэн тусхайта даалгабаряа дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын зорилгоор мори, сарнуудаа оролдосотой һайнаар харууһалжа ходо гамнадаг байна. Бригада звено бүхэмнай хүдэлмэридөө үглөөнэй 5 часта гарадаг, үдэшэ 9 часһаа эртэ бэшэ ородог юм. Плугшан, борнойшон, сеялкэшэн бүхэнэй хэхэ нормонь тусгаар таһалагдажа үгтэдэг байна. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормо дүүргэнгүй бусадаггүй зантай.

Тарянажалай бригада, звено, колхозник бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрэнэй дүн саг соогоо таһалгаряагүйгөөр гаргагдажа, бригадын суглаан дээрэ табигдадаг байна. Мүн социалистическэ мүрысөөнэй дүн болон үдэр бүриин ябаса ханын газетэ, һайшаалхы хуудаһан, показателиин самбарта харуулагдадаг юм.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд дээрэһээ харахада тарянажалай бригаданууд үргэлжэ түрүүлжэ ябадаг. Тиихэдэнь тракторна бригада ходо хожомдодог байха юм.

Плугшан бүхэнэй нэгэ үдэрэй бүтээсын дунда зэргэ нэгэ гектарһаа бага бэшэ болодог байна. Тарилгын түрүүшүүл Евдокия Лобозерова, Трофим Кушнарев, Акулина Назарова (тарянажалай нэгэдэхи бригада) гэгшэд үдэр бүри 1,25 га хахалдаг юм. Мүн сеялкэшэн Аким Иванов 6 гектар хүртэр һайн шанартайгаар таридаг байна.

Энэ жэлдэ манай колхоз 1.352 гектар тарилга хэхэ түсэбтэй һэн. Мүнөө һүүлшынгээ гектарнуудые тарижа байнабди. Шениисэ тариха түсэбнай 21 гектараар үлүү дүүргэгдэв. Тарилгамнай бүхыдөө һайн шанартайгаар үнгэргэгдэһэн байна. Колхозой түршэлтэй үбгэдые шэлэжэ шанар сахигшын тушаалда дэбжүүлһэн байгаабди. Эдэнэр бригада, звено, хүн бүхэнэй хүдэлмэриин шанар шалгажа, муугаар хэһэн хүнэй ажал голожо, дахин бүтээлгэдэг юм.

Бидэнэр энэ жэлдэ хэдэн тарилгаһаа бүхыдөө 70 мянган пүүдһээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялгатайбди. Тиин, тарилгынтаа хойноhоо онсо һайнаар харууһалжа үндэр ургаса хуряан, Эхэ орон болон гүрэндөө эрхим таряа тушааха байнабди.

И. ПАЛЬЧИКОВ, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Ажалай үндэр бүтээсэ түйлана

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба).** Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй дэлгин шэнээр эбхэржэ, колхознигуудай ажалай бүтээсэ нилээдгүй дээшэлбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ плугшад үдэрэйнгөө нормонуудые бүлтэдээ үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэй дундаһаа түрүү колхознигууд Галсанов, Доржиев, Доржиева, Гомбожапова, Абидуева, Мангиров, Норбоев, Цыбенов гэгшэд илангаяа шалгарна.

Дээрэхи артелиин члемүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэн үдэр—майн 9-дэ эртынгээ культурануудай тарилга амжалтатайгаар дүүргэжэ, оройн тарилгада ороо һэн. Мүнөө эдэнэр бүхы тарилгаяа һаяын үдэрнүүдтэ эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө бушуу түргэн тэмсэжэ байнад.

Тэрэшэлэн «Галын Очи» колхозой члемүүд түүхэтэ илалтын түйлагдаһанһаа хойшо тарилгынгаа темпэ нилээдгүй дээшэлүүлжэ, эртынгээ ороohото культурануудай түсэб амжалтатайгаар дүүргээд, оройнгоо тарилгада оронхой. Энэ колхозойхид тарилгаяа агротехническэ богони болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан социалистическэ уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр бэелүүлжэ байна.

С. ЗОДБОЕВ.

Түсэбһөө гадуур тарина

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. Эртынгээ ороohото культурануудай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэһэн Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой члемүүд бүгэдээрэдэй өхэ баяр Илалтын һайндэр—майн 9-дэ түсэбһөө гадуур 20 гектар тарилга хэһэн юм.

Мүнөө үедэ энэ артелиин полевой хүдэлмэридэ хабаатадаг нэгэшье хүн нормоо дүүргэнгүй ородоггүй. Нүхэр Гомбоев хүтэлбэрилэгшэдэй тарянажалай нэгэдэхи бригадын члемүүд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ, тарилгада ороһонһоо хойшо түрүүлэнхэй. Плугшан Д. Будаева үдэр бүри нэгэ гектар шахуу газар һайн шанартайгаар эдлүүрилнэ. Мүн газар хахалагшад Б. Дабаева энэ нүхэрһөө гээгдэдэггүй байна. Сеялкэшэн Батуева үдэрэйнгөө нормо үргэлжэ 120-130 процент хүртэр дүүргэдэг болонхой.

Тамчын сомоной Молотовой, Селендумын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозууд ороohото культурануудайнгаа эртын тарилга амжалтатайгаар дүүргээд, оройнгоо тарилга эршэмтэйгээр ябуулжа байна.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз 1040 га эрхим шанартайгаар тарижа, майн 10-да эртынгээ тарилгын түсэб амжалтатайгаар дүүргэв. Гадна, энэ артелиинхид Илалтын хүндэлэлдэ зорюулан түсэбһөө гадуур 50 гектар шениисэ таряа: Плугшад Банзаракцаева, Очиржапова, сеялкэшэн Дамбаев гэгшэд тарилгада ороһонһоо хойшо үндэр бүтээсэ түйлажа ябана. Мүнөө эндэхид оройнгоо тарилга эхилэнхэй.

Сел. ШАРАПОВ.

Радиогой асуудалаар научно-техническэ конференци болобо

Москвада А. С. Поповой анхан түрүүн радио гаргаһанһаа хойшо 50 жэл гүйсэһэндэ зорюулагдаһан научно-техническэ конференци болобо. Тус конференци дээрэ наука, ажаүйлэдбэри болон холбоо-холбооной 800 гаран хүдэлмэрилэгшэд, Улаан Армиин түлөөлэгшэд ба бусад байба.

Ародой суута изобретателиин ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай СССР-эй науканууцай Академиин член-корреспондент А. И. Берг гэгшэ элидхэл хэбэ. (ТАСС).

Хэблэлэй шэнжэлэл

Хүдэлмэрөө шэнэдхэн табижа шадаадүй аймагай газетэ

(„Кижингинский колхозник"—ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айкомой ба аймгүйсэдкомой орган)

«ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол обкомой хүдэлмэри тухай» гаргаһан өөрынгөө тогтоол соо Партиин Центральна Комитет, мүн тус тогтоолые зүбшэн хэлсэһэн ВКП(б)-гэй обкомой XIX пленум болбол манай республикын хэблэл газетэнүүдэй хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлхэ зуураа энээниие дары сагаа угаалхаха тушаа дэлгэрэнгы заабаринуудые республикын хэблэл газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ үгэһэн байгаа.

Аймаг болон районуудай олонхи газетэнүүд хадаа үргэн нийтын ажалшадые политическээр хүмүүжүүлхэ, ажахын ба политическэ удхашанартай шухала кампанинуудые парти болон правительствын табиһан болзорто амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь партиин организацинуудта хангалтагүй туһаламжа үзүүлдэг байһан юм. Тэрээнтэй хамта, политическо-теоретическэ удхашанартай материалнууд соонь алдуунууд үсөөн бэшэ гарадаг ба түнхаглагдаг материалнуудаа идейнэ дээдэ хэмжээндэ зохёодоггүй байһан юм. Иимэ ябадал имагта партиин айкомуудай зүгһөө өөрынгөө органдо саг үргэлжэ бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байһан дээрэһээ гараһан гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой XIX пленум шиидхэбэри соогоо сэхэ зааһан бэлэй.

Партиин обкомой пленум болоһоор мүнөө 3 һараһаа үлүүтэй боложо.

Тус пленумэй шиидхэбэриие үдэр бүринингөө хүдэлмэри дээрэ гарай хүтэлбэри болгожо, зарим аймагай газетэнүүд өөһэдынгөө хүдэлмэриие мүнөө үеын оршон байдалай эрилтын ёһоор шэнэдхэн табиха талаар бага саган юумэ хээ. Гэбэшье, энэ шиидхэбэриие олонхи аймагуудай газетэнүүд, тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэд тон хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байна.

«Кижингинский колхозник» газетын энэ жэлдэ гараһан 17 номернуудые хараад үзэе. Тэд, тус газетэ үнгэрэгшэ 4 һарын турша соо өөрынгөө хуудаһанууд дээрэ информационно удхатай корреспонденцинүүдые толилхоһоо ондоо тиимэ шухала, аймагайнгаа ажахые улам саашадань хүгжөөхэ удхашанартай тиимэ хүтэлбэрилхы корреспонденцинүүдые түнхаглаагүй байһан зандаа. Энэ туршада тус газетын хуудаһан дээрэ «Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хабарай полевой хүдэлмэриин түсэбые хайшан гэжэ зохёогооб» гэһэн тус колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр И. Абрамовай ба АЗО-гэй главна агроном нүхэр Г. Сибданэвай, «Колхозуудай мүнгэн зөөриие зүбөөр гаргашалха» гэһэн Госбанкын таһагые эрхилэгшэ нүхэр Е. Кужиковагай, «Колхозой 15 жэлэй ой» гэһэн «Зурганай зам» колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр П. Цыцыктуевай, «Аймагай ажалшад Бурят-Монголые сагаан гвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнэй 25 жэлэй ойдо бэлэдхэжэ байна» гэһэн ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Р. Номоевой статьянуудые, мүн хэдэн удаа специалистнуудай зүбшэлнүүдые шухала темэнүүдээр түнхаглажа, аймагайнгаа эрэгтэй эмэгтэй колхозниггуудые һонирхуулбашье һаа, ондоо шухала удхатай хүтэлбэрилхы материалнуудые түнхаглаагүй.

Тус газетэ дээрэ түнхаглагдаһан түрүү бэшэгүүд, бусад информационно удхатай корреспонденцинүүдые уншахада, үзэгэй орфографическа алдуунууд яһала олон үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, байгша оной майн 1-эй 17 (60)-дохи номерой газетэдэ түнхаглагдаһан түрүү бэшэг соо 10 шахуу үзэгэй алдуунууд олдоно. Тэндэ түнхаглагдаһан хоёр информационно удхатай корреспонденцинүүд соо олон тоёной алдуунууд элирүүлэгдэбэ. Чесаныи МТС гэхын оронда «Чесанай МТС», улаан гэхын оронда «Улан», механик гэжэ бэшэхэ гээд «михание» гэжэ бэшэһэн алдуунууд тус газетын номерһоо номерто бии.

Тэрээнһээ гадна, «Кижингинский колхозник» газетэ (редакторынь нүхэр Е. Цыренова) мал ажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн колхоз, бригада болон гүүртэнүүдэй түрүү дүй дүршэлые тон багаар газетэдэ толилдог юм. Энэ Хэжэнгын аймаг соо аҕуу мал үсхэбэрилхэ талаар баян дүй дүршэлтэй эрэгтэй эмэгтэй колхозниггууд хэнэйшье мэдэһээр яһала олон гээшэ. Тэд, эдэнэрэй дүй дүршэлые аймагайнгаа колхозуудаар тараахатушаа юушье хээгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Юундэб гэхэдэ, энэ туршада түрүү малшадай трибуна пэгэшье эмхидхэгдээгүй байшоо.

Иимэ болохолоороо, ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айком өөрынгөө дайшалхы органой хүдэлмэридэ хангалтагүй туһаламжа ба хүтэлбэри үгэһэнииинь эли тодоор харагдана. Тиимэһээ партиин айком, түбхын түрүүндэ, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд тус газетын хүдэлмэридэ үдэр бүри халуун туһаламжа үзүүлжэ, ВКП(б)-гэй обкомой XIX пленумэй шиидхэбэриин эрилтын ёһоор, тус газетын хүдэлмэриие үндэһөөрынь шэнэдхэн табиха үүргэтэй.

Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз һүрэг малаа һайнаар хүгжөөжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тэрэ колхозой хонинойфермые даагша Цыбикжап Ринчинова. Эрхим энэ малша хадаа 1945 онһоо хойшо 380 эхэ хониноо 400 хурьга тэнжээжэ абанхай.

О. Зенкиин фото.

МАНАЙ ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭД БЭШЭНЭ

„Арбижал" артелиин полевой стан

Колхозниггуудай эрхимээр хүдэлхын ба һайн байрада байлгахын тула Дабаатын сомоной «Арбижал» колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэхэн оролдолго гаргаһан юм. Эндэ үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ полевой стан баригдаһан байгаа.

Колхозниггуудынь үдэр соо эршэтэ хүдэлмэри хэһэнэй һүүлээр культурнаар амарха аргатай байна. Тэрэ станда эдеэлхэ, унтаха таһалганууд тус тустаа бии. Столово сооҳи столнуудынь клеёнкануудаар хушагданхай, буфедынь амяраа таһалгатай, талха болон дэгэл хубсаһа хэхэ бүтүү шкафууд бии.

Унталгынь гэр соо колхозник бүхэн түмэр орёнтой, сонхонуудынь хушэгэтэй юм. Газетэ, ном уншаха столнууд эндэнь табигданхай.

Нюдэндэ эли газарта газетнэ витринэ, ажалай бүтээсэ харуулха самбар түхеэрһэн байна. Колхозой дэргэдэхи партийна эхин организаци болбол энэ станиие лозунгнуудаар, элдэб гоё зурагууд болон фото монтажнуудаар гоёхын тула бага бэшэ оролдолго гаргаа.

В. ПРОНИН.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз мүрысөөндэ илаба

Бодонгуудай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз хабарай тарилгын үедэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ аймаг соогоо илажа, ВКП(б)-гэй Бичурын айком болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаба.

Тус колхозой члэнүүд майн 20-ой байдалаар орооһото тарилгынгаа түсэб 80 процент дүүргэһэн байгаа. Артелиин түрүүшүүл тарилгаяа дүүргэхэ дүтэлхэ бүреэ ажалаа эршэдхэжэ, үндэр бүтээсэ түйлана.

Улаан туг абажа омгорхоһон энэ колхозой члэнүүд бүхы тарилгаяа дүүргүүтэй шахуу байна.

Д. ДУГДАНОВ.

Эфир

Эфир шуунаш,
Эфир дууланаш,
Нютагтам холоһоо
Дуулганаш һониноо.
Үдэрһөө үдэртэ,
һүниһөө һүнидэ
Шэхэндэм шуунаш,
Шэные дуулганаш.
Почтоһоо урид
Фронтын байдалые
Сэрэгтэй үедэ
Сэхэхэн асараараш.
Агуу илалтын
Салют мэндые
Орон дүүрэтэр
Огторгойгоор тараагааш!
Маршал Сталинай
Илалтын приказ
Манай гэртэ
Асарааш хододоо.
Эжы түөдэй
Абын зүрхэ
Элбэг халуун
Баяр бэлэгооош.
Эфир шуунаш,
Эфир дууланаш,
Нютагтам холоһоо
Хэлэнэш һониноо
Үдэрһөө үдэртэ,
һүниһөө һүнидэ
Шэхэндэм шуунаш,
Шэные дуулганаш.

Цыбик РИНЧИНОВ.

Манай газетын сигналаар
хэмжээ абтаба

„Мүнөө сагай Ханхасай"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын хуудаһанда байгша оной майн 20-до фельетон түнхаглагдаһан байгаа. Энэ корреспонденциие ВКП(б)-гэй Зэдын айком шалгажа үзөөд, тэрээн соо хэлэгдэһэн баримтануудые бүхыдэнь зүбтэй гэжэ элирүүлбэ.

«Улаан Үшөөтэй» колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Галданов болбол өөрынгөө тушаалые хуули бусаар эдлэжэ, байгша оной 4 һарын туршада 12 толгой эбэртэ мал, 74 толгой хони ямаа мяханда хэрэглэжэ алуулхаһаа гадна, 10 толгой эбэртэ мал, 2 толгой хони ямаа, тэрээнһээ гадна 32 толгой хони ямаа, 4 эбэртэ мал газаа тээшэнь хамтын суглаанай ямаршье зүбшөөлгүйгөөр худалдаһан байха юм.

Жэшээлхэдэ, АФО-гэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Гурунчеевада, АЗО-гэй агроном нүхэр Фильдэ, мүн зоотехник Плюснидэ нэгэ нэгэ һаамхай үнеэдүүдые үгэбэ. Өөрынгөө дүү хүбүүн Намжал Галдановта тэрэнэй һубай үнеэ абаад, һүехэтэй һаамхай үнеэ үгэһэн байна.

Нүхэр Галданов болбол үрһэ хүрэнгэ үбэршэлһэн ба хуули бусаар гаргашалаа. Зэдын комбинадай шофернууд нүхэд Сергеев болон Платов гэгшэдтэ 385 килограмм үрһэнэй тарна хэнэйшье зүбшөөрэлгүйгөөр үгэбэ.

Иимэ бузагай, гүрэн түрэдэ харша хуули буса ябадал гаргаһанайнь түлөө ВКП(б)-гэй Зэдын айкомой бюро болбол нүхэр Галдановые партиһаань гарагаад, хатуу хэһээлтэдэ оруулхын тулада хамаг бүхы хэрэгыень мүрдэлгын органуудта үгэхэ гэжэ шиидхэбэри гаргаба.

Манай баясхалан

УЛАН-УДЫН ПВРЗ. Эндэ заводой залуу хүдэлмэришэдэй байдаг хамтын байрада Варвара Фёдоровна Авдеева комендантаар хүдэлдэг юм. Энэ болбол залуушуулые хүмүүжүүлхын талаар һаяхан орохон хүмүүжүүлэгшэ; Вера Кулаковада ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг байна.

Варвара Фёдоровна залуушуулай хойноһоо, нарай үхибүүнэй хойноһоо хаража байһандал, оролдодог.

Бидэнэр Варвара Фёдоровнада манай хойноһоо эхэ мэтээр оролдоһондонь ехэхэн баяртайбди.

Залуушуулай даалгабаряар
Тоня ЕПИШИНА.

КОЛХОЗДОО ИЗВЕСТКО ХЭДЭГ БОЛОО

Торийн аймагай «Улаан Номто» колхоз сагаан шулуу галдажа известко хэдэг болоо. 200 тэргэ түлеэ 14 хоног соо галдажа 17 тонно известко абаһан байна.

Юртэмсэ гээшэ ямар байдалтай бэ

Эртэ урда сагта хүнүүд болбол Газар гээшэ үргэлжэ хабтагар юм, тэнгэри гээшэ уруутаа хараһан тогоон шэнги хатуу хабхат юм, тэрээндэ Наран, һара, одо мүшэд ба планетанүүд бэхилэгдэһэн байдаг юм гэжэ һанадаг байгаа.

Огторгойн бодосуүд болохо одо мүшэдые шэнжэлхэ наукые астрономи гэдэг. Энэ наука тиимэ һаналай худал байһаниие үнинэй элирүүлээ. Газар гээшэ хиидэ сүлеетэй эрьелдэн хүдэлжэ байдаг бүмбэрсэг юм гэжэ наука баримталан хэлээ. Тэнгэриин хаяа гү, али «тэнгэриин хизаар» гэжэ байдаггүй юм. Бидэнэртэ хабхаг тогоон шэнгеэр үзэгдэдэг тэнгэри болбол үнэн дээрээ наранай гэрэлдэ зэнхыһэн имагтал агаарай бүридэлөөн гэхэ гү, Газарай атмосфера мүн.

һарагүй сэлмэг һүни бидэнэр сайбар мүнгэн зүрүүд замые огторгойдо харадагбди. Энээниие «Тэнгэриин зүйдэл» гэжэ нэрэлдэг байнабди. Энэ хадаа нюдэндэ илгаруулагдашагүй олон миллиард мүшэнүүдһээ бүридэһэн байха юм. Манай харадаг бүхы одо мүшэд мүн энэ Тэнгэриин зүйдэлдэ оролсодог байна. Манай Наран хадаа мүн баһа Тэнгэриин зүйдэлэй юрын лэ мүшэдэй нэгэниинь гээшэ.

Мүшэн бүхэн огторгойн үгаа ехэ хайлангир халуун бодос мүн болоно. Зүгөөр, мүшэд болбол газарһаа айхабтар холо байдаг ушарһаа бидэнэй нюдэндэ жэжэхэн һубад шэнги харагдана гээшэ. Газарта тон ойро байдаг мүшэн хадаа Наранда орходоо 300 мянга дахин саана байдаг байха юм.

Тэд, Тэнгэриин зүйдэл болбол имагтал «Бага юртэмсэ», имагтал мүшэдэй нэгэн аймаг болоно. Тэрэнэй саана тэн холо бусад тиимэл «бага юртэмсэ» байдаг. Эдэнэр хамгаржа эрэхэлээрээ «Ехэ юртэмсэ» боложо бүридэдэг. Тиихэдэ хэдэн миллион «ехэнүүд юртэмсэ» үшөө ехэ юртэмсэ болодог ушартай байна.

Юртэмсэдэ заха хизаар гэжэ байхагүй. Хүсэ ехэтэ телескопуудые (дурамуудые) байгуулха бүридөө, астрономууд болбол юртэмсын улам улам холо саагуур байдаг хубинуудые шэнжэхэ, хизааргүй дайдада улам бүри түнзэгырэн орожо элирхэйлэн хараха арга боломжотой болоно.

Хүн амитан хэды наһа наһалдаг бэ

Советскэ суута эрдэмтэн, академик Богомолец гэгшэ «Хүнэй наһа ута болгохо тухай» ном соогоо хүн амитанай удаан наһа наһалһан ушарнууд тушаа бэшэһэн байха юм. Кавказда, Сухуми городто һаяхан болтор 140 наһатай Шапковский гэжэ таряашан хүн һууһан байна. 1937 ондо Белоруссида 130 наһатай Марциана Малеревич гэжэ хүгшэн 20 километрын газарһаа өөрынгөө хэрэгээр Новоборисовск город ерэһэн гэдэг. Алас-Дурана хизаарта хэдэн жэлэй урда тээ 135 наһатай Постнов гэжэ үбгэн байгаа һэн. Тиихэдэ горец яһанай Эсбеев гэгшэ 130-тай ябажа үшөөл агнадаг байгаа.

Хүн гээшэ 130—150 наһатай болтороо ябаха байна гэжэ академик Богомолец тоолоно.

Тиихэдэ адууһан амитан хэды жэл соо ябаха юмааб гэжэ үзэхэдэ һонирхолтой байна.

Морин—35 жэл соо, үхэр—23, нохой—20, хонин—14 жэл соо ябадаг байха юм.

(«Колхознигой календарьһаа»).

ХИЛЫН СААНА

ДЕНИЦ БА ТЭРЭНЭЙ «ПРАВИТЕЛЬСТВО» АРЕСТОВАЛАГДАБА

БЕРЛИН, майн 24. (ТАСС). Английска ба американска болон советскэ Главнокомандованинуудай түлөөлэгшэнэрэй хоорондо байгша оной майн 23-да Фленсбург городто хэлсээн боложо, грос-адмирал Дениц болон Деницын гэһэн нэрэтэй «правительствын» члэнүүд, мүн тэрэшэлэн генерал-полковник Иодль (немецүүдэй верховно командованиин штабай начальник), адмирал Фридебург болон генералнууд ба офицернууд арестовалагдаба. Деницын «правительствые» ба немецкэ штабые тараан болюулха ёһоолол американска командованиин түлөөлэгшэ генерал-майор Рукс гэгшэ түрүүлэгшэтэйгээр, советскэ командованиин түлөөлэгшэ генерал-майор Трусов ба английска командованиин түлөөлэгшэ генерал-майор Форд гэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэбэ.

РУМЫНСКА СЭРЭГЭЙ ГЭМТЭНЭЙ ХЭРЭГ ТУШАА ПРИГОВОР

БУХАРЕСТ, майн 22. (ТАСС). Мүнөөдэр 13 часта сэрэгэй 38 гэмтэнэй хэрэг тушаа гаргагдаһан приговор соносхогдобо. 29 зэмэлэгдэгшэд Мачич, Трестиоряну, Николеску, Ионеску, Балачану, Калотеску, Маринеску, Златеску, К. Попеску, Чакир, Финкелфштейн, Изопеску, Падуре, Трештину, Амбруш, Гинералу, Гавац, Патрашкою, Григореску, Харанга, Соломон; Виленц, Думитреску, Булату, Михайлюк, Ковила гэгшэдые саазалжа тэдэнэй зөөриие конфисковалха гэжэ шиидхэбэ. Зэмэлэгдэһэн Трепадуш гэгшэ наһан соогоо түрмэдэ һуухаар шиидхэгдээ.

Сүүдлэгдэһэн Бобей, Дандау, Александреску, Настасе гэгшэд—табан жэл соо, Л. Попеску—4 жэл соо, Ханегану—2 жэл соо, Мелинеску—1 жэл соо түрмэдэ һуухаар шиидхэглэбэ. Сүүдтэ ороһон Клинчану сагааржа гараба.

Саазалагдахаар шиидхэгдэгшэд бүхыдөө хэрэгые дахин хараха тухай апеляцинуудые дээдэ кассационно сүүдтэ бариба. Апелляционно сүүдэй зүблөөн энэ хэрэгээр майн 25-да болохо байна.

АНГЛИДА ПАРЛАМЕНТСКА ҺУНГУУЛИНУУД БОЛОХОЁО БАЙНА

ЛОНДОН, майн 24. (ТАСС). Рейтер агентствын политическэ шэнжэлэгшын мэдээсэхэнь хадаа 640 һууритай английска парламентда 2 мянга шахуу кандидадууд табигдаба. Консервативна парти 500 үлүүтэй кандидадуудые дэбжүүлбэ, лейбористска—500 шахуу, либеральна—300 шахуу.

Шэнжэлэгшын зааханъ хадаа һунгуулинууд болбол июлиин 5 гү, али 11-дэ болохо байна.

ГИММЛЕР БЭЕЭ ХОРОЛОН ҮХЭБЭ

ЛОНДОН, майн 24. (ТАСС). 2-дохи английска армиин дэргэдэхи Рейтер агентствын тусхай корреспондентын дамжуулхань хадаа гестапын толгой болохо Гиммлер гэгшэ бэеэ хоролбо гэжэ мүнөөдэр үдэшэлэн хуулита ёһоор соносхогдобо.

ЛОНДОН, майн 24. (ТАСС). 2-дохи английска армиин штабай дэргэдэ байдаг Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэхэнь хадаа Гиммлер болбол 2-дохи английска армиин частьнуудаар майн 21-дэ арестовалагдаад, майн 22-то фронтдохи аюулгүйе хамгаалха органуудта үгтэһэн байгаа. Арестовалагдаха үедөө тэрэ хадаа ондоо хубсаһа үмэдөөд, нэгэ нюдөө хара бүдөөр боожо, һахалаа абхуулаад, ондоо нэрэтэй болоод зугадажа ябаһан байгаа. Майн 24-эй һүни медицинскэ үзэлгэ хэхэ үедэ аман соогоо хэжэ ябаһан хоротой шэл амһартаа шүдөөрөө гэнтэ хазажа тэһэлээд, 15 минута үнгэрһэнэй һүүлээр хойшолонгүй хосоршоһон байха юм.

Түрүү плугшадай дүршэл

Бадмаханда Дубжитова

ҮДЭР БҮХЭНДЭ ГЕКТАР ХҮРТЭР ЭРХИМ ШАНАРТАЙГААР ХАХАЛДАГ ЗАЛУУ ПЛУГШАНАЙ ДҮРШЭЛҺӨӨ

Бадмаханда бишыихан байхаһаа хойшо мори унаагай хажуугаар эрьелдэжэ, һүүл һамбайень һайхашаан шэншэлдэг һэн. Тингэжэ ябаһаар мори эмээллээд унадаг, тэргэлээд ябадаг болоо.

—Бадмахандамнай муу борьбоо гээжэ, мори унаад гүйлгэдэг боложо—гэлдэжэ нютагайнь үбгэд хүгшэд хөөрэлдэһэн юм. Тиигэһээр байтарынь энэ басаган колхозой хүдэлмэридэ хабаадалсажа эхилээ. Тэрэнһээ хойшо үдэр ерэхэ бүри дүршэл шадабаритай боложо хамагые бүлин, атаархуулдаг болоо һэн. Хүдөө-ажалай ямаршье хүндэ хүдэлмэридэ ябахадаа Бадмаханда нэгэнтэшье бэрхэшээжэ, зүрхэсэжэ байгаагүй, харин хододоо омог дорюун, солбон зангаараа байдаг.

Хабарай тарилга—хүдөө-ажалай эгээл харюусалгатай кампани мүн. Тиимэдэ энэ хүдэлмэри эгээл эрхим колхозниггуудаар шиидхэгдэхэ болоо. Газар элдүүрилхэ гээшэ тарилгын тон хүшэр хүдэлмэринь юм.

—Газар далантуулан забһартуулангүй, гүнзэгыгөөр элдүүрилхэ хэрэгтэй. Газар хахалха агротехникые арюунаар сахин, эрхим шанар түйлахын тулада анзаһа зэмсэг хүрэса ба тааранхай байха болонь. Мүн голой ба зэргэшээн моридой хүсэн тааранхай байха ёһотой,—гэжэ нүхэр Дубжитова хөөрэдэг.

Бадмаханда ажал хүдэлмэри хэжэ мэргэжэһэнһээ хойшо колхозой хабарай тарилгаһаа нэгэшье жэл таһараагүй юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Дубжитова колхозойнгоо бүхы плугшадые булижа, үдэр бүри үндэр бүтээсэ түйлан нэгэнтэ бэшэ шагнал абаһан байна. Мүн энэнэй хани нүхэр Дулмаханда Шопхоева гэгшэ эрхим плугшанда тоологдодог байгаа

1945 оной хабар. Колхозой үргэн ехэ тарялан дээгүүр полевой хүдэлмэри бүрьялжа эхилбэ. Плугшан, борнойшод тарилгын урда тээхи элдүүрилгэдэ эмхитэйгээр орожо, газарай хүрьһэндэ шииг нойтыень үлөөхын түлөө хэрмойгоо шуужа оробод. Түрүүшын үдэрэй хүдэлмэриин дүн дээрэһээ харахада Бадмаханда урданайхи шэнгеэр баранинь булиһан байба. Колхозоор байгуулагдаһан нормо эндэ 0,80 га юм. Газар хахалдаг зарим колхозниггууд түрүүшээр энэ нормо дүүргэдэггүй байгаа. Тиихэдэнь Бадмаханда үргэлжэ үлүүлдэг һэн. Зарим нүхэдынь Бадмахандын бушуу ажалда булигдаад байхада:

—Тэрэнэй морид һайн аал, иимэ бүтээсэ түйлана—гэлдэдэг байгаа.

Үнэндөө тэдэнэрэй морид бүгэдэ шадал шэнээгээр адли һэн. Зүгөөр, Бадмаханда өөрынгөө даажа абаһан мори унаае гамтай һайнаар абажа ябадаг дээрэһээ хүсэ шадалынь дээшэлүүлжэшье болоһон байгаа бэзэ. Бадмаханда бага наһанһаа хойшо мори унаада шуналтай туладаа, мүнөөшье тэрэ зангаа табяагүй юм. Унажа ябаһан морёо сэхихэ наншаха, харааха хашхарха, амыень үгзарха татаха зан Бадмахандада ороойлоо байдаггүй. Моридни һуларба гү гэмсээрээ борзодаа дээрээ байлгажа, амиинь даруулан һэб гүүлээд лэ хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлдэг заншалтай. Тэрэ саг соогоо анзаһа, плугаа һайса хаража, шүрэб юумыень заһадаг ба хомут тоногуудаа үзэжэ тааруулдаг байха юм. Тэрэнэйнь ашаар Бадмахандын морид хүзүү һээрээ холодоггүй, машина/ зэмсэгынь эбдэрдэггүй байна.

Тарилгын халуун хүдэлмэриин үедэ Бадмаханда зарим үдэрнүүдтэ нэгэ гектарһаа дээшэ хахалдаг һэн. Хабарай полевой хүдэлмэриин дүн дээрэһээ харахада Дубжитовагай үдэр бүриин үйлэдбэриин бүтээсын дунда зэргэ—0,95 га болоно.

Мүнөө нүхэр Дубжитова хабарай тарилгын үедэ газар хахалагшад -залуушуулай хэһэн республиканска социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлһээр. ВЛКСМ-эй Обком болон БМАССР-эй Наркомземэй тогтоолоор, нүхэр Дубжитова ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Наркомземэй гурбадахи шагнал абаха кандидадта хоёрдохёо үлөөгдэһэн байна.

Газархахалагшад -залуушуулай хэһэн республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһонһоо хойшо нүхэр Дубжитова 20 гаран гектар эрхим шанартайгаар элдүүрилээ.

Бадмаханда Дубжитова ба бусад олон түрүү колхозниггуудай үнэн сэхэ ажал ехэхэн үрэ үгэһэн байна. Имагтал эдэнэрэй оролдосотой хүдэлмэриин ашаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз Хэриингоо аймаг соо түрүүлэн орооһото культуранүүдай бүхы тарилга амжалтатайгаар дүүргээ. Дээрэхи колхозой правлени болон партийна организаци тариган үедэхи социалистическэ мүрысөөнэй ябасада ехэхэн анхаралаа табяа һэн. Бригада, звено болон колхозник бүхэнэй дундахи социалистическэ мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, ханын газетэ, дайшалхы хуудаһанууд дээрэ үргэнөөр харуулагдадаг юм. Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй дунда Бадмаханда Дубжитовагай нэрэ хододоо байдаг.

Түрүү плугшан Бадмахандын ажалай дүршэл хүн бүхэнэй шадабари болохо зэргэтэй. Мори унаагаа оролдосотой һайнаар харууһалан, эзэн ёһоор гамнажа ба зэр зэмсэгүүдээ бүрин бүтэн байлгаһан плугшан бүхэн үдэрэй нэгэ гектар зүндөө хахалха байна. Энээниие түйлахадаа имагтал дура хүсэл ба үсэд шанга тэмсэл хэрэгтэй. Хэрбээ газар хахалагша бүхэн мүнөөдэр тэды шэнээн гектар элдүүрилхэм гэжэ өөртөө шанга шиидхэбэри абаа һаа тэрэнээ заатагүй дүүргэхэ байха. Бадмаханда Дубжитова эгээн иимэ хүсэл һаналтайгаар хүдэлмэрилдэг дээрэһээ өөрынгөө зорилгые үнэн хэрэг дээрэнь дүүргэдэг юм.

Бадмаханда шэнгеэр тарилгын үедэ шалгарһан түрүү хүнүүд, илангаяа залуушуул хаа-хаанагүй олон. Эдэнэрэй ажалые халан абажа, иимэ бүтээсэ түйлахын түлөө газар хахалагша бүхэн тэмсэхэ зэргэтэй.

Түрүүшүүлэй ажалһаа һургаал абаһан хүн хүдэлмэри дээрээ хэзээшье ульгэр жэшээ харуулдаг байна. Бадмаханда бишыихан байхадаа газар хахалжа эхилһэн юм. Тиихэдээ аха нүхэдэй заабариие ханамжатайгаар шагнажа, хэлэһэн үгэ бүхэниинь бүхөөр хадуун абадаг, хэһэн хүдэлмэриинь һажаан дабтадаг байгаа. Тиигэһээр ябатараа тэдэ нүхэдөө холо иладаг болоһон юм. Мүнөө болохоор Бадмаханда өөрөө ульгэр жэшээ харуулжа ябана.

Дайн сэрэгэй хатуу шанга эршом байдал соо түрүү ажалаараа үргэлжэ суурхажа гараһан залуу плугшан Дубжитова мүнөө түүхэтэ илалтын түйлаглаад байхада, хүдэлмэриингөө онсо эршэ улам шангадхана.

О. ГОМБОЕВА.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ. ул. Ленина.35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00362. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.